

ÖVERSTYR

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

100164 2095

Läroplaner 1989:23—25

Läroplan för gymnasieskolan

- 1989:23 Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn och ungdom, försöksverksamhet
- 1989:24 Omvårdnadslinje årskurs 3, gren för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda, försöksverksamhet
- Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn och ungdom årskurs 3, försöksverksamhet
- 1989:25 Vårdinriktad introduktionskurs för tvåspråkiga

TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÅNAS EJ

Läroplan
675

Innehåll

1989:23	Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn- och ungdom årskurserna 1-3. Försöksverksamhet	3
	Timplaner 6	
	Kursplaner	
	Modulindelning	9
	Utbildningsmål	11
	Moduler, årskurs 1	14
	Moduler, årskurs 2	20
	Moduler, variant barnomsorg	27
	Moduler, variant teoretisk komplettering	34
	Moduler, variant omvårdnad av nyfödda barn och sjuka barn	40
1989:24	Omvårdnadslinje årskurs 3, gren för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda. Försöksverksamhet	46
	Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn- och ungdom årskurs 3, variant för psykiskt utvecklingsstörda. Försöksverksamhet	48
	Timplaner	48
	Kursplaner	
	Modulindelning	50
	Utbildningsmål	51
	Moduler	53
1989:25	Vårdiriktad introduktionskurs för tvåspråkiga	60
	Ramtplan	61
	Kursplaner	62
	Kommentarer	66

Pedagogiska biblioteket

REF Läroplaner
E 675

Innehåll

1989:23	Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn- och ungdom årskurserna 1-3. Försöksverksamhet	3
	Timplaner 6	
	Kursplaner	
	Modulindelning	9
	Utbildningsmål	11
	Moduler, årskurs 1	14
	Moduler, årskurs 2	20
	Moduler, variant barnomsorg	27
	Moduler, variant teoretisk komplettering	34
	Moduler, variant omvårdnad av nyfödda barn och sjuka barn	40
1989:24	Omvårdnadslinje årskurs 3, gren för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda. Försöksverksamhet	
	Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn- och ungdom årskurs 3, variant för psykiskt utvecklingsstörda. Försöksverksamhet	46
	Timplaner	48
	Kursplaner	
	Modulindelning	50
	Utbildningsmål	51
	Moduler	53
1989:25	Vårdinriktad introduktionskurs för tvåspråkiga	60
	Ramtimplan	61
	Kursplaner	62
	Kommentarer	66

Pedagogiska biblioteket

REF Läroplan

67

Läroplan för gymnasieskolan

1989-04-14

SÖ fastställer med stöd av Förordning om försöksverksamhet med treåriga yrkesinriktade studievägar i gymnasieskolan 1988/89 - 1990/91 (Läroplaner 1988:73, andrahandstryck) 20 och 21 §§ tim- och kursplaner med moduler samt beslutar enligt bemyndigande i samma förordning, 29 §, vilka moduler som får förläggas till arbetsplats vid försöksverksamhet med

Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn och ungdom

Nordisk yrkesklassificering nr	153
Studievägs- och ansökningskod	VLBU
Kurslängd	tre läsår
Klasstorlek högst	30 elever

Varianter i åk 3:

Barnomsorg

Nordisk yrkesklassificering nr	153.10
Studievägs- och ansökningskod	VLBUBO

Teoretisk komplettering

Nordisk yrkesklassificering nr	153.10
Studievägs- och ansökningskod	VLBUTK

Omvårdnad av nyfödda barn och sjuka barn

Nordisk yrkesklassificering nr	153.10
Studievägs- och ansökningskod	VLBUNS

Omsorger om psykiskt utvecklingsstörda

Nordisk yrkesklassificering nr	155.20
Studievägs- och ansökningskod	VLBUPU

SÖ har 1988-03-15 fastställt tim- och kursplaner för linjens första årskurs (Läroplaner 1988:33) samt 1988-09-13 beslutat om vilka moduler i årskurs 1, som får arbetsplatsförläggas (Läroplaner 1988:106. bilaga 3). Mål och innehåll för moduler i årskurs 2 fastställdes 1988-12-15 (Läroplaner 1988:125).

Här kungjorda tim- och kursplaner ersätter dessa tidigare som alltså upphör att gälla från och med läsåret 1989/90.

Mål och innehåll för moduler avseende varianten *Omsorger om psykiskt utvecklingsstörda* är desamma som för omvårdnadslinjens gren med samma namn och är kungjorda i Läroplaner 1989:24.

I Läroplan för gymnasieskolan, allmän del, anges mål och riktlinjer fastställda av regeringen samt allmänna kommentarer om gymnasieskolans verksamhet utfärdade av SÖ.

Jan Thulin

Elly Gunnarsson
G 2

TREÅRIG VÄRD LINJE GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3
GEMENSAM	GEMENSAM	VARIANT BARNOMSORG
		VARIANT TEORETISK KOMPLETTERING
		VARIANT OMVÅRDNAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN
		VARIANT OMSORGER OM PSYKISKT UTVECKLINGSSTÖRDA

TREÅRIG VÄRDLINJE GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - BARNOMSORG

VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING

TIMPLAN 1)

Ämne	VLBU Variant - Barnomsorg		VLBU Variant - Teoretisk komplettering	
	Antal vt åk 1 - 3	Antal lekt åk 1 - 3	Antal vt åk 1 - 3	Antal lekt åk 1 - 3
Svenska	7	238	10	340
Samhällskunskap	5	170	5	170
Engelska	6	204	9	306
Idrott	4	136	4	136
Tillvalsämne	6	204	6	204
Timme till förfogande	1	34	1	34
Historia	-	-	4	136
Religionskunskap	2	68	2	68
<u>Karaktärsämnen</u>				
Barn- och ungdomskunskap	20	680	19	646
Hushållning	5	170	3	102
Hälsokunskap	1	34	1	34
Naturkunskap	8	272	8	272
Psykologi	4	136	4	136
Omvårdnads-kunskap	6	204	6	204
Bild och form	7	238	7	238
Musik				
Pedagogiskt drama				
Praktik inom barn- och ungdomsverksamhet	29	986	22	748
Vårdpraktik	-	-	-	-
Specialarbete åk 3	3	102	3	102
Summa	114	3 876	114	3 876

1) Sö:s föreskrifter om allmänna timresurser kungörs i Sö-FS.

TREÅRIG VÄRD LINJE GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM
 VARIANT - OMVÅRDAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN

TIMPLAN 1)

Ämne	VLBU Variant - Omvårdnad av nyfödda barn och sjuka barn	
	Antal vt åk 1 - 3	Antal lekt åk 1 - 3
Svenska	7	238
Samhällskunskap	5	170
Engelska	6	204
Idrott	4	136
Tillvalsämne	6	204
Timme till förfogande	1	34
<u>Karaktärsämnen</u>		
Barn- och ungdomskunskap	18	612
Hushållning	3	102
Hälsokunskap	1	34
Naturkunskap	8	272
Psykologi	4	136
Omvårdnadskunskap	15	510
Bild och form	7	238
Musik		
Pedagogiskt drama		
Vårdpraktik inom barn- och ungdomspraktik	18	612
Vårdpraktik	8	272
Specialarbete åk 3	3	102
Summa	114	3 876

1) SÖ:s föreskrifter om allmänna timresurser kungörs i SÖ-FS.

VÄRD LINJENS GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM
 VARIANT - OMSORGER OM PSYKISKT UTVECKLINGSSTÖRDA

TIMPLAN 1)

Ämne	Åk 1 - 3	
	Totalt	
	Antal vtr	Antal lekt
Svenska	7	238
Samhällskunskap	5	170
Engelska	6	204
Idrott	4	136
Tillvalsämne	6	204
Timme till förfogande	1	34
<u>Karaktärsämnen:</u>		
Barn- och ungdomskunskap	16	544
Farmakologi	1	34
Hushållning	3,5	119
Hälsokunskap	1	34
Naturkunskap	8	272
Psykologi	5,5	187
Omvårdnads-kunskap	10,5	357
Socialmedicin	1	34
Yrkesmatematik, teknik och datalära	1	34
Bild och form	5	170
Musik		
Pedagogiskt drama		
Vårdpraktik inom barn- och ungdomspraktik	16,5	561
Vårdpraktik inom "omsorger"	13	442
Specialarbete åk 3	3	102
Summa	114	3 876

1) SÖ:s föreskrifter om allmänna timresurser kungörs i SÖ-FS.

Mål och innehåll för variantens moduler i årskurs 3 är desamma som för omvårdnadslinjens gren för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda. Se läroplaner 1989:24.

KURSPLANER

MODULINDELNING

ÅRSKURS 1

- o Barns livsvillkor i ett samhällsperspektiv
- o Förskolepraktik I ¹⁾
- o Förskolans arbetssätt
- o Barns utveckling individuellt och i grupp
- o Förskolepraktik II ¹⁾
- o Förskolan och yrkesrollen

ÅRSKURS 2

- o Skolbarns och tonåringars livsvillkor i ett samhällsperspektiv
- o Praktik inom skolbarnsomsorg ¹⁾
- o Hushållning
- o Arbetssätt inom skolbarnsomsorg och fritidsverksamhet
- o Skolbarns och tonåringars utveckling individuellt och i grupp
- o Praktik inom fritidsverksamhet ¹⁾
- o Yrkesroller inom skolbarnsomsorg och fritidsverksamhet

¹⁾ Modulen får vara arbetsplatsförlagd.

ÅRSKURS 3 VARIANT - BARNOMSORG

- o Barn och ungdomar med behov av särskilt stöd, deras utveckling. Samhällets insatser
- o Matkultur i barnomsorgen
- o Praktik bland barn och ungdomar med behov av särskilt stöd integrerade i kommunal barnomsorg ¹⁾
- o Barn och ungdomar från olika etniska grupper
- o Praktik bland barn och ungdomar, grupp- och lokal-integrerade i den kommunala barnomsorgen ¹⁾
- o Yrkesrollen i arbete bland barn och ungdomar inom kommunal barnomsorgsverksamhet

ÅRSKURS 3 VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING

- o Barn och ungdomar med behov av särskilt stöd, deras utveckling. Samhällets insatser
- o Praktik bland barn och ungdomar med behov av särskilt stöd integrerade i kommunal barnomsorg ¹⁾
- o Barn och ungdomar från olika etniska grupper
- o Kompletterande valfri praktik ¹⁾
- o Yrkesrollen i arbete bland barn med behov av särskilt stöd

ÅRSKURS 3 VARIANT - OMVÅRDAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN

- o Omvårdnad av barn under nyföddhetsperioden
- o Vårdpraktik - nyfödda barn ¹⁾
- o Omvårdnad av sjuka barn och ungdomar
- o Vårdpraktik - sjuka barn och ungdomar ¹⁾

¹⁾ Modulen får vara arbetsplatsförlagd.

UTBILDNINGSMÅL

Utbildningen skall följa Mål och riktlinjer i Läroplan för gymnasieskolan.

Linjen skall ge eleven en god basutbildning för verksamhet som barnskötare i förskola och inom allmän fritidsverksamhet.

Eleven skall tillägna sig den förändringsberedskap som krävs för att kunna möta nya situationer och kunna delta i utveckling och förnyelse av verksamheter bland barn och ungdomar.

Utbildningen skall ge eleven förmåga att ensam och i samverkan med andra ta ansvar för sitt arbete.

Elevens kunnande skall utgå från en helhetssyn på den enskilda människan grundad på förståelse för sambanden mellan den enskildes livssituation-hälsotillstånd och sociala, kulturella, ekonomiska och andra bakomliggande förhållanden.

Utbildningen skall ge kunskaper i såväl övergripande som yrkes-specifika miljövärdsfrågor.

Utbildningen skall ge förmåga att utföra yrkesarbetet på ett från skydds- och miljösynpunkt säkert sätt och att inhämta erforderlig information ur lagar och föreskrifter.

Därutöver skall utbildningen ge

- språkliga färdigheter för såväl yrkesverksamhet som samhällsliv samt kunskaper om kultur och samhälle,
- kunskaper och färdigheter för egen personlig utveckling och för aktivt deltagande i samhällslivet,
- grund för fortsatta studier.

ARBETSFORMER

Arbetsformerna bör varieras och bestå av projekt- och temastudier, undervisning i helklass, individuellt arbete och arbete i grupp. Eleverna skall fortlöpande tränas i aktivt kunskapssökande, kritiskt tänkande och problemlösningsförmåga. Detta är ett viktigt led för att uppnå den handlingsberedskap som fordras i ett föränderligt arbetsliv.

Möjligheter till ämnessamverkan underlättas genom undervisning i lärarlag.

Eleven skall aktivt deltaga i planering och genomförande av undervisningen och ta ansvar för sina egna arbetsuppgifter.

En helhetssyn på utbildningen skall prägla arbetet och komma till uttryck i samverkan mellan linjens olika ämnen.

Undervisningen skall utformas så att den ger lika goda förutsättningar för alla elever och därmed utgöra likvärdiga valalternativ för flickor och pojkar.

Dessutom skall:

Varianten Barnomsorg

ge förberedelse för arbete bland barn med behov av särskilt stöd som är grupp- och lokalintegrerade i kommunal barnomsorg.

Varianten Teoretisk komplettering

ge bred kompetens för fortsatta studier.

Varianten Omvårdnad av nyfödda barn och sjuka barn

ge förutsättningar att enskilt och i samverkan med andra medverka till att nyfödda barn och sjuka barn erhåller adekvat omvårdnad.

För följande ämnen skall kursplaner för gymnasieskolans linjer gälla:

Svenska¹⁾

Samhällskunskap²⁾

Engelska¹⁾

Varianterna för *barnomsorg, omvårdnad av nyfödda barn och sjuka barn* samt *omsorger om psykiskt utvecklingsstörda* enligt kursplan för

Moderna språk

Drift- och underhållsteknisk linje, tvåårig ekonomisk linje, konsumtionslinje, musikinje, social linje och tvåårig teknisk linje.¹⁾

Varianten för *teoretisk komplettering* enligt kursplan för

Moderna språk

Treårig ekonomisk linje, humanistisk linje, naturvetenskaplig linje, samhällsvetenskaplig linje, fyraårig teknisk linje.¹⁾

Idrott³⁾

Naturkunskap¹⁾

Psykologi¹⁾

Religionskunskap¹⁾

Gren för *teoretisk komplettering*:

Historia¹⁾

-----
¹⁾ Senaste lydelse i Läroplan för gymnasieskolan Allmän del (tredje upplagan, Utbildningsförlaget 1983)

²⁾ Senaste lydelse i Läroplaner 1988:82 (Rättelse i häftet Läroplaner 1988:106-108.)

³⁾ Senaste lydelse i Läroplaner 1987:75

GRN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: BARNES LIVSVILLKOR I ETT SAMHÄLLSPERSPEKTIV

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap och hälsokunskap, bild och form, musik samt pedagogiskt drama

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha lärt känna varandra, sin skola och utbildning och lärt sig samarbeta med varandra samt

ha grundläggande kunskaper om barns livsvillkor i ett samhällsperspektiv och vara väl förberedda för den verksamhet de kommer att möta i sin praktik.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Introduktion; skola - utbildning - arbetssätt

Attityder och värderingar

Levnadsvanor, socialt nätverk och livsstil

Barns livsvillkor förr och nu

Allmän orientering om samhällets barnomsorg

Förskolans mål, innehåll och arbetssätt

BILD OCH FORM, MUSIK OCH PEDAGOGISKT DRAMA

Skapande verksamhet - uttrycksmöjligheter, tillvägagångssätt och användning i barngrupp

Attityder och värderingar

Levnadsvanor och livsstil

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: FÖRSKOLEPRAKTIK I

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdoms-
verksamhet

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara orienterade om för-
skolans arbetssätt och den kommande yrkesrollen och under ledning
ansvarsfullt kunna utföra de vanligaste arbetsuppgifterna i för-
skolan.

Innehåll

Praktik inom förskoleverksamhet

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: FÖRSKOLANS ARBETSSÄTT

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, pedagogiskt drama och omvårdnads-kunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha kunskaper om synsätt, arbetssätt och innehåll i förskoleverksamheten baserade på erfarenheter från den första praktikperioden.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Samhällets omsorger om barn 0 - 7 år

Förskolans arbetssätt - metoder i arbete med barn

PEDAGOGISKT DRAMA

Improvisationer och rollspel

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Förebyggande hälsovård och egenvård

Arbetshygien och smittspridning

Barnolycksfall

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: BARNES UTVECKLING INDIVIDUELLT OCH I GRUPP

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, bild och form, musik och omvårdnadskunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha kunskaper om barns utveckling, behov och beteende, individuellt och i grupp. Eleverna skall under utbildningen successivt bygga upp en helhets-syn på barns utveckling och livsvillkor och tillägna sig respekt för barns behov, rätt och integritet.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Barns utveckling, behov, beteenden och livsvillkor
Grupprocesser

BILD OCH FORM

Bildarbete i olika material och tekniker
Bildskapande i olika åldrar

MUSIK

Skapande och återskapande verksamhet, vokalt,
instrumentalt och i rörelse

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Människokroppens byggnad och funktion

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: FÖRSKOLEPRAKTIK II

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdoms-
verksamhet

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna kunna iaktta och tolka barns behov och beteende individuellt och i grupp samt under ledning kunna planera, genomföra och utvärdera aktiviteter för barn i förskola i samverkan med barn, personal och föräldrar.

Innehåll

Praktik inom förskoleverksamhet

Barnobservationer

Yrkesrollen i samspel med barn och vuxna

Kommentarer

Praktiken bör ge eleverna tillfälle att handleda barn, delta i arbetslag och träna sig i att samarbeta med personal och föräldrar.

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: FÖRSKOLAN OCH YRKESROLLEN

I modulen ingår del av ämnet barn- och ungdomskunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna med fantasi, inlevelse och lyhördhet kunna utföra de arbetsuppgifter inom förskoleverksamheten som hör till barnskötarens ansvarsområde.

Innehåll

Planering, genomförande och utvärdering av dagliga aktiviteter i barngrupp

Yrkesrollen i samspel med barn och vuxna

GRÉN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM**MODUL: SKOLBARNS OCH TONÅRINGARS LIVSVILLKOR I ETT
SAMHÄLLSPERSPEKTIV**

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi, bild och form och musik

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha grundläggande kunskaper om skolbarns och tonåringars livsvillkor och vara orienterade om hur det sociala arvet med dess olika kulturformer påverkar en individ. De skall vara väl förberedda för den verksamhet de kommer att möta i sin praktik.

Innehåll**BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP**

Levnadsvanor, socialt nätverk och livsstil

Fritidshemmens mål och arbetssätt

Grundskolans mål och arbetssätt

Samverkan fritidshem - förskola - skola - föräldrar - kommunal fritidsverksamhet - föreningar - kulturliv - arbetsliv

BILD OCH FORM, MUSIK

Påverkan av olika bilder, miljöer och kulturyttringar. Barns och ungdomars förhållande till och behov av bilder och musik i olika åldrar

PSYKOLOGI

Socioekonomiska faktorer påverkan på beteendet

Livsstil

Social kontroll

Attityder

Påverkan

Roller

Status

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: PRAKTIK INOM SKOLBARN SOMSORG

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdomsverksamhet

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara väl orienterade om skolbarnsomsorgens och skolans verksamhet samt ha fått inblick i samverkan fritidshem - förskola - skola och föräldrar.

Innehåll

Praktik inom kommunal skolbarnsomsorg

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: HUSHÅLLNING

I modulen ingår del av ämnet hushållning

Mål

Eleverna skall efter genomgången modul ha kunskaper om kostens betydelse för eget välbefinnande samt förstå sin uppgift att kunna grundlägga goda matvanor hos barn och ungdomar.

Innehåll

Kost och hälsa

Matkultur

Näringsbehov

Livsmedel; kvalitet och näringsinnehåll

Tillagning av näringsriktiga måltider

Orientering om specialkost

Köpkunskap

Kommentarer

Undervisningen bör förläggas till undervisningskök och kan till övervägande del bestå av praktiska övningar. Momenten matlagning och dukning anpassade till arbete med barn bör tas upp i denna modul. Uppmärksamhet bör riktas mot hur man i dessa moment på ett naturligt sätt ger barn erfarenheter av vikt, mått, teknik, processer, antal och kategorisering. Måltidernas betydelse för samvaro och gemenskap betonas lämpligen.

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: ARBETSSÄTT INOM SKOLBARNOMSORG OCH FRITIDSVERKSAMHET

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi, omvårdnads-kunskap och hälsokunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha kunskap om synsätt, arbetssätt och innehåll inom skolbarnsomsorg och fritidsverksamhet samt ha kunskap om människors grundläggande behov.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Skolbarnsomsorgens och fritidsverksamhetens mål, arbetssätt och innehåll

Skolbarnsomsorgens samverkan med föräldrar och skola

PSYKOLOGI

Behov

Frustration

Stress

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Omgivningshygien

Smittspridning

Kommentarer

Momentet barn och natur inriktat mot metoder i arbetet med skolbarn bör tas upp inom ämnet naturkunskap och integreras i modulen.

GRN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM**MODUL: SKOLBARNS OCH TONÅRINGARS UTVECKLING INDIVIDUELLT OCH I GRUPP**

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi, omvårdnads-kunskap och hälsokunskap, pedagogiskt drama samt bild och form

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara orienterade i personlighetsteori och ha kunskap om skolbarns och tonåringars utveckling, behov och beteende individuellt och i grupp samt ha tillägnat sig de grundläggande socialpsykologiska begreppen.

Innehåll**BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP**

Skolbarns och tonåringars utveckling, beteenden, livsvillkor och samlevnad

Grupprocesser

Mobbing

PSYKOLOGI

Utvecklingspsykologiska aspekter

Personlighetsteori

Socialisation

Identitet

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Människokroppens byggnad och funktion

Sexuellt överförbara sjukdomar

Omvårdnad och behandling av sjukdomstillstånd hos barn och ungdomar

PEDAGOGISKT DRAMA

Gruppdynamiska övningar

BILD OCH FORM

Skapande i olika material och tekniker

Ta del av andras konstnärliga skapande

GRÉN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: PRAKTIK INOM FRITIDSVERKSAMHET

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdomsverksamhet

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna bli medvetna om sin roll som förebild för barnen, de skall kunna iaktta och tolka skolbarns behov och beteenden individuellt och i grupp samt under ledning kunna planera, genomföra och utvärdera aktiviteter för skolbarn inom skolbarnsomsorg och allmän fritidsverksamhet.

Innehåll

Praktik inom allmän fritidsverksamhet

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

MODUL: YRKESROLLEN INOM SKOLBARNOMSORG OCH FRITIDSVERKSAMHET

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi, musik och pedagogiskt drama

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna med inlevelse och lyhördhet kunna utföra de arbetsuppgifter inom skolbarnomsorgen och fritidsverksamheten som hör till barnskötarens ansvarsområde samt vara orienterade om gruppdynamiska processer.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Planering, genomförande och utvärdering av aktiviteter med skolbarn och ungdomar. Yrkesrollen i samspel med skolbarn, ungdomar och vuxna

PSYKOLOGI

Arbetsplatsen som psykosocial miljö

Ledarskap

Roller, normer och status

MUSIK

Folkvisor, rim, ramsor och rörelselekar som stimulerar barns utveckling

PEDAGOGISKT DRAMA

Övningar i kommunikation och konfliktlösningar

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - BARNOMSORG

**MODUL: BARN OCH UNGDOMAR MED BEHOV AV SÄRSKILT STÖD.
DERAS UTVECKLING. SAMHÄLLET'S INSATSER**

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi, omvårdnadskunskap, bild och form och musik

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara orienterade om psykiska, fysiska och sociala handikapp samt känna till hur dessa handikapp påverkar utveckling, beteende och behov.

Eleverna skall ha kunskap om kommunikationsprocessen och hur olika handikapp påverkar denna. De skall även ha kunskap om reaktionsmönster i krisupplevelser och om hjälp och stödåtgärder för barn, ungdomar och deras föräldrar.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Orientering om olika handikapp
Handikappade barns och ungdomars situation
Habilitering - Rehabilitering
Relationsstörningar
Attityder
Separation
Fysiska och psykiska övergrepp på barn

PSYKOLOGI

Kommunikation
Kriser och hur de bearbetas
Avvikande beteende

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Omvårdnad av barn och ungdomar med handikapp

Vård av sjuka barn i hemmet

Kroppens försvarsmekanismer

Psykosomatiska symtom

Habilitering - Rehabilitering

Samlevnad

Ergonomi

Katastrofmedicin och katastrofberedskap

BILD OCH FORM

Experimenterande och skapande i olika material och tekniker

Skapande som medel för utveckling och stimulans bland handikappade barn och ungdomar

MUSIK

Musikens roll i specialpedagogik och terapi

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - BARNOMSORG

MODUL: MATKULTUR I BARNOMSORGEN

I modulen ingår del av ämnet hushållning

MÅL

Eleverna skall efter genomgången modul tillsammans med övrig personal, barn och föräldrar kunna medverka till att barns behov av näringsriktig och väl anpassad kost tillgodoses och att barn bibringas goda kostvanor.

Innehåll

Konsumentlagstiftning och konsumentinformation

Livsmedelshygien

Kostekonomi och måltidsplanering

Tillagning av måltider för olika tillfällen anpassade till barns behov

Mat för barn med allergier eller kostrelaterade sjukdomar

Dukning, servering och matning

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM**VARIANT - BARNOMSORG****MODUL: PRAKTIK BLAND BARN OCH UNGDOMAR MED BEHOV AV
SÄRSKILT STÖD INTEGRERADE I KOMMUNAL BARNOMSORG**

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdomsverk-
samhet

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha kunskap om vilka sär-
skilda insatser som krävs för att barn med svårigheter skall få
sina behov tillgodosedda och därvid kunna utveckla och tillvarata
barns och ungdomars egna resurser. De skall bli medvetna om sina
attityder och känslor inför handikappade barn och ungdomar och
aktivt kunna bearbeta dem.

Innehåll

Praktik inom kommunal barnomsorg med inriktning på barn och ung-
domar med särskilt behov av stödåtgärder

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - BARNOMSORG

MODUL: BARN OCH UNGDOMAR FRÅN OLIKA ETNISKA GRUPPER

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, bild och form, psykologi och omvårdnads-kunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha grundläggande kunskaper om barns och ungdomars olika livsvillkor utifrån språklig, kulturell och religiös bakgrund samt vara orienterade om hur detta påverkar deras utveckling.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Invandrar-, flykting- och minoritetsgrupper

Kulturmöten

Barns och ungdomars upplevelser i krig och katastrofer

Språklig och kulturell identitet

BILD OCH FORM

Kultur, skapande funktion

PSYKOLOGI

Likheter och skillnader mellan människor med skiftande kulturell bakgrund

Principer för hur vi väljer ut, organiserar och tolkar information från omvärlden

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Kulturella olikheter - konsekvenser för utvecklingen

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - BARNOMSORG

**MODUL: PRAKTIK BLAND BARN OCH UNGDOMAR GRUPP- OCH LOKALINTEGRERADE
I DEN KOMMUNALA BARNOMSORGEN**

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdomsverk-
samhet.

Mål

Efter genomgången modul skall eleven ha breddat sina kunskaper
inom olika verksamhetsområden inom den kommunala barnomsorgen.

Innehåll

Praktik inom förskola och fritidshem med grupp- och
lokalintegrerade barn och ungdomar.

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - BARNOMSORG

**MODUL: YRKESROLLEN I ARBETE BLAND BARN OCH UNGDOMAR INOM
KOMMUNAL BARNOMSORGSVERKSAMHET**

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap,
psykologi och pedagogiskt drama

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara väl förberedda på sin yrkesroll inom olika pedagogiska verksamhetsområden för barn och ungdom samt vara orienterade om de utvecklings- och inlärnings-psykologiska grundbegreppen.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Bearbeta och analysera teorier, fakta och värderingar.

PSYKOLOGI

Hur människans beteenden förändras genom erfarenheter

Inlärd respektive instinktiva beteenden

Mognad - inlärningsförmåga

Inlärningsförlopp, minne - glömska

Inlärnningsteorier

Tillämpning inom fostran och undervisning

PEDAGOGISKT DRAMA

Inlevelse- och uttrycksövningar

Sinnesövningar

Samspelsprocesser

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM**VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING****MODUL: BARN OCH UNGDOMAR MED BEHOV AV SÄRSKILT STÖD.
DERAS UTVECKLING. SAMHÄLLET'S INSATSER**

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi, omvårdnadskunskap, bild och form och musik

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara orienterade om psykiska, fysiska och sociala handikapp samt känna till hur dessa handikapp påverkar utveckling, beteende och behov.

Eleverna skall ha kunskap om kommunikationsprocessen och hur olika handikapp påverkar denna. De skall även ha kunskap om reaktionsmönster i krisupplevelser och om hjälp och stödåtgärder för barn, ungdomar och deras föräldrar.

Innehåll**BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP**

Orientering om olika handikapp

Handikappade barns och ungdomars situation

Habilitering - Rehabilitering

Relationsstörningar

Attityder

Separation

Fysiska och psykiska övergrepp på barn

PSYKOLOGI

Kommunikation

Kriser och hur de bearbetas

Avvikande beteende

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Omvårdnad av barn och ungdomar med handikapp

Vård av sjuka barn i hemmet

Kroppens försvarsmekanismer

Psykosomatiska symtom

Habilitering - Rehabilitering

Samlevnad

Ergonomi

Katastrofmedicin och katastrofberedskap

BILD OCH FORM

Experimenterande och skapande i olika material och tekniker

Skapande som medel för utveckling och stimulans bland handikappade barn och ungdomar

MUSIK

Musikens roll i specialpedagogik och terapi

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING

**MODUL: PRAKTIK BLAND BARN OCH UNGDOMAR MED BEHOV AV
SÄRSKILT STÖD INTEGRERADE I KOMMUNAL BARNOMSORG**

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdomsverk-
samhet

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha kunskap om vilka sär-
skilda insatser som krävs för att barn med svårigheter skall få
sina behov tillgodosedda och därvid kunna utveckla och tillvarata
barns och ungdomars egna resurser. De skall bli medvetna om sina
attityder och känslor inför handikappade barn och ungdomar och
aktivt kunna bearbeta dem.

Innehåll

Praktik inom kommunal barnomsorg med inriktning på barn och ung-
domar med särskilt behov av stödåtgärder

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING

MODUL: BARN OCH UNGDOMAR FRÅN OLIKA ETNISKA GRUPPER

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, bild och form, psykologi och omvårdnadskunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna ha grundläggande kunskaper om barns och ungdomars olika livsvillkor utifrån språklig, kulturell och religiös bakgrund samt vara orienterade om hur detta påverkar deras utveckling.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Invandrar-, flykting- och minoritetsgrupper

Kulturmöten

Barns och ungdomars upplevelser i krig och katastrofer

Språklig och kulturell identitet

BILD OCH FORM

Kultur, skapande funktion

PSYKOLOGI

Likheter och skillnader mellan människor med skiftande kulturell bakgrund

Principer för hur vi väljer ut, organiserar och tolkar information från omvärlden

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Kulturella olikheter - konsekvenser för utvecklingen

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING

MODUL: KOMPLETTERANDE VALFRI PRAKTIK

I modulen ingår del av ämnet praktik inom barn- och ungdomsverksamhet.

Mål

Efter genomgången modul skall eleven ha breddat sina kunskaper inom olika verksamhetsområden

Innehåll

Praktik inom varierande lokala verksamheter.

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - TEORETISK KOMPLETTERING

**MODUL: YRKESROLLEN I ARBETE BLAND BARN MED BEHOV
AV SÄRSKILT STÖD**

I modulen ingår delar av ämnena barn- och ungdomskunskap, psykologi och pedagogiskt drama

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna vara väl förberedda på sin yrkesroll inom olika pedagogiska verksamhetsområden för barn och ungdom samt vara orienterade om de utvecklings- och inlärnings-psykologiska grundbegreppen.

Innehåll

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Bearbeta och analysera teorier, fakta och värderingar.

PSYKOLOGI

Hur människans beteenden förändras genom erfarenheter

Inlärd respektive instinktiva beteenden

Mognad - inlärningsförmåga

Inlärningsförlopp, minne - glömska

Inläringsteorier

Tillämpning inom fostran och undervisning

PEDAGOGISKT DRAMA

Inlevelse- och uttrycksövningar

Sinnesövningar

Samspelsprocesser

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM**VARIANT - OMVÅRDNAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN****MODUL: OMVÅRDNAD AV BARN UNDER NYFÖDDHETSPERIODEN**

I modulen ingår delar av ämnena omvårdnadskunskap, barn- och ungdomskunskap och psykologi

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna

ha kunskaper om omhändertagande av nyfödda barn, vård av förtidigt födda barn och nyfödda barn med sjukdom eller handikapp samt kunskaper om hur man observerar, rapporterar och bedömer behov av omvårdnad

ha kunskaper om mödrahälsovård och om avvikande fosterutveckling

ha kunskaper om olika sjukdomstillstånd under nyföddhetsperioden

ha kännedom om vanligen förekommande läkemedel som ges till spädbarn och användningen av dessa

ha fördjupade kunskaper för att i samverkan med andra kunna förebygga och bekämpa smittspridning och ha färdighet i att använda steril utrustning

ha förståelse för familjens situation i samband med ett barns födelse och ha beredskap och öppenhet för att förstå och bemöta människor i kris

ha kunskaper om målen för sjukvårdspolitiken, om hälso- och sjukvårdens organisation och om hur gällande lagar och författningar skall tillämpas i vårdarbetet.

Innehåll

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Omhändertagande av nyfödda barn

Vård av förtidigt födda barn och sjuka eller handikappade spädbarn

Sjukdomslära

Näringsfysiologi

Socialmedicin

Samarbets- och handledningsmetodik

Yrkes- och studieorientering

Arbetsmiljö och arbetsetik

PSYKOLOGI

Kommunikation, attityder och värderingar

Kriser och hur de bearbetas

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - OMVÅRDNAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN

MODUL: VÅRD PRAKTIK - NYFÖDDA BARN

I modulen ingår delar av ämnena vård praktik och omvårdnadskunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna

ha skaffat sig ökad förståelse för olika individers situation

ha kunskaper om hur man observerar, rapporterar och bedömer behov av omvårdnad

kunna utföra omvårdnadsuppgifter, iaktta god hygien och tillämpa rätta arbetsställningar

ha kunskaper för att kunna tillämpa arbetarskyddsföreskrifter och gällande bestämmelser om ansvar och skyldigheter i vårdarbetet.

Innehåll

Vårdetik och livsåskådningsfrågor

Vård av nyfödda barn

Vård av förtidigt födda barn

Vård av sjuka eller handikappade spädbarn

Samarbets- och handledningsmetodik

Arbetsmiljöfrågor

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM**VARIANT - OMVÅRDNAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN****MODUL: OMVÅRDNAD AV SJUKA BARN OCH UNGDOMAR**

I modulen ingår delar av ämnena omvårdnads-kunskap, barn- och ungdomskunskap, psykologi, bild och form, musik och pedagogiskt drama

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna

ha förvärvat förståelse för sjuka barns och ungdomars situation och beteende och tillägnat sig beredskap och öppenhet för att förstå och bemöta människor i kris

ha kunskaper om omvårdnad grundad på individuell vårdplanering med utgångspunkt från barns utveckling och behov

ha kunskaper om hur man observerar, bedömer och rapporterar behov av omvårdnad

ha kunskaper om vanligt förekommande undersökningar, provtagningar och behandlingar, barn och läkemedel samt medicinsk terminologi

ha kunskap om betydelsen av samverkan barn-personal-föräldrar före, under och efter sjukhusvistelsen

ha kunskaper om sjuka barns och ungdomars behov av pedagogisk stimulans, av rörelse och aktivitet och ha förmåga att stimulera barn till lek och kreativitet.

Innehåll**OMVÅRDNADSKUNSKAP**

Vårdetik och livsåskådningsfrågor

Hälsobefrämjande åtgärder

Sjukdomslära

Omvårdnad av sjuka barn och ungdomar

Socialmedicin

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

Barn och ungdomar på sjukhus

Lekterapi

PSYKOLOGI

Kommunikation

Etik och livsfrågor

Kriser och hur de bearbetas

BILD OCH FORM, MUSIK OCH PEDAGOGISKT DRAMA

Barns och ungdomars behov av rörelse och aktivitet

Bild- och musikskapande anpassat till barnet, dess ålder
och förmåga

GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM

VARIANT - OMVÅRDNAD AV NYFÖDDA BARN OCH SJUKA BARN

MODUL: VÅRDPRAKTIK - SJUKA BARN OCH UNGDOMAR

I modulen ingår delar av ämnena vårdpraktik och omvårdnadskunskap

Mål

Efter genomgången modul skall eleverna

ha färdighet i att observera barn och ungdomar, rapportera gjorda iakttagelser och bedöma behov av omvårdnad samt ha färdighet i att utföra omvårdnadsuppgifter och kunna medverka vid undersökning och behandling

ha förmåga att förstå och bemöta sjuka barn och deras anhöriga

kunna ge information och handledning samt kunna tillämpa arbetarskyddsföreskrifter och gällande bestämmelser om ansvar och skyldigheter i vårdarbetet

Innehåll

VÅRDPRAKTIK

Vård av sjuka barn och ungdomar

Aktivering av sjuka barn och ungdomar

Samarbets- och handledningsmetodik

Arbetsmiljöfrågor

OMVÅRDNADSKUNSKAP

Vårdetik och livsåskådningsfrågor

Läroplan för gymnasieskolan

1989-04-14

SÖ fastställer med stöd av Förordning om försöksverksamhet med treåriga yrkesinriktade studievägar i gymnasieskolan 1988/89 - 1990/91 (Läroplaner 1988:73, andrahandstryck) 20 och 21 §§ tim- och kursplaner med moduler för försöksverksamhet med treårig

Omvårdnadslinje årskurs 3, gren för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda

Nordisk yrkesklassificering nr	153.20
Studievägs- och ansökningskod	OMPU
Kurslängd	tre läsår
Klasstorlek högst	30 elever
alternativt högst	16 elever

samt försöksverksamhet med

Treårig vårdlinje, gren för omsorger om barn och ungdom årskurs 3, variant för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda

Nordisk yrkesklassificering nr	155.20
Studievägs- och ansökningskod	VLBUPU
Kurslängd	tre läsår
Klasstorlek högst	30 elever

SÖ har 1988-03-15 fastställt tim- och kursplaner med mål och innehåll för moduler i omvårdnadslinjens två första årskurser samt för årskurs 3 på grenarna för omvårdnad, social service och hälso- och sjukvård (Läroplaner 1988:32), samt 1988-09-13 beslutat om vilka moduler i årskurs 1, som får arbetsplatsförläggas (Läroplaner 1988:106, bilaga 2).

Mål och innehåll för moduler avseende grenen *Omsorger om psykiskt utvecklingsstörda* är desamma som för den treåriga vårdlinjens variant med samma namn. Modulerna kungörs endast här. Tim- och kursplaner för den treåriga vårdlinjen finns i Läroplaner 1989:

I Läroplan för gymnasieskolan, allmän del, anges mål och riktlinjer fastställda av regeringen samt allmänna kommentarer om gymnasieskolans verksamhet utfärdade av SÖ.

Jan Thulin

Elly Gunnarsson
G 2

**OMVÅRDNADSLINJE
GREN FÖR OMSORGER OM PSYKISKT UTVECKLINGSSTÖRDA**

TIMPLAN 1)

Ämne	Åk 1 - 3	
	Totalt	
	Antal vtr	Antal lekt
Svenska	7	238
Samhällskunskap	5	170
Engelska	6	204
Idrott	4	136
Tillvalsämne	6	204
Timme till förfogande	1	34
Karaktärsämnen:		
Anatomi och fysiologi	1,5	51
Barn- och ungdomskunskap	1,5	51
Farmakologi	2	68
Omvårdnadskunskap	16,5	561
Hushållning	5,5	187
Hälsokunskap	3	102
Mikrobiologi och hygien	2	68
Psykologi	5	170
Sjukdomslära	2	68
Socialmedicin	1	34
Social servicekunskap	6	204
Social servicepraktik	10	340
Vårdpraktik	11	374
Praktik inom "omsorger"	13	442
Yrkesmatematik, teknik och datalära	2	68
Specialarbete åk 3	3	102
Summa	114	3 876

SÖ:s föreskrifter om allmänna timresurser kungörs i SÖ-FS.

VÄRD LINJENS GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM
 VARIANT - OMSORGER OM PSYKISKT UTVECKLINGSSTÖRDA

(Efter Läroplaner 1989:23)

TIMPLAN ¹⁾

Ämne	Åk 1 - 3	
	Totalt	
	Antal vtr	Antal lekt
Svenska	7	238
Samhällskunskap	5	170
Engelska	6	204
Idrott	4	136
Tillvalsämne	6	204
Timme till förfogande	1	34
<u>Karaktärsämnena:</u>		
Barn- och ungdomskunskap	16	544
Farmakologi	1	34
Hushållning	3,5	119
Hälsokunskap	1	34
Naturkunskap	8	272
Psykologi	5,5	187
Omvårdnads-kunskap	10,5	357
Socialmedicin	1	34
Yrkesmatematik, teknik och datalära	1	34
Bild och form	5	170
Musik		
Pedagogiskt drama		
Vårdpraktik inom barn- och ungdomspraktik	16,5	561
Vårdpraktik inom "omsorger"	13	442
Specialarbete åk 3	3	102
Summa	114	3 876

¹⁾ Sö:s föreskrifter om allmänna timresurser kungörs i SÖ-FS.

KURSPLANER

**OMVÅRDNADSLINJE
GREN FÖR OMSORGER OM PSYKISKT UTVECKLINGSSTÖRDA**

**TREÅRIG VÅRD LINJE. GREN FÖR OMSORGER OM BARN OCH UNGDOM
VARIANT - OMSORGER OM PSYKISKT UTVECKLINGSSTÖRDA**

ÅRSKURS 3

MODULINDELNING

MODUL: OMVÅRDNAD - HELHETSSYN
får helt eller delvis bedrivas som arbetsplatsförlagd utbildning

MODUL: PSYKISK UTVECKLINGSSTÖRNING - BEGÄVNINGSHANDIKAPP

MODUL: GRAV PSYKISK UTVECKLINGSSTÖRNING - FLERHANDIKAPP

MODUL: BARNDOMSPSYKOS

**MODUL: SAMVERKAN - BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA MED PSYKISK
UTVECKLINGSSTÖRNING - ANHÖRIGA - PERSONAL**

MODUL: YRKESIDENTITETEN
får bedrivas som arbetsplatsförlagd utbildning

UTBILDNINGSMÅL

Utbildningen skall ge sådana kunskaper och färdigheter att eleven kan utföra de arbetsuppgifter som åligger vårdare och elevassistent inom omsorger om psykiskt utvecklingsstörda, barndomspsykotiska och vuxenskadade med begåvningshandikapp. Utbildningen skall bidra till elevens mognad och ge självinsikt så att hon eller han kan ta ansvar för sitt arbete ensam eller i samverkan med andra på små boendeenheter, vårdinstitutioner och i daglig verksamhet för barn, ungdomar och vuxna med begåvningshandikapp.

Utbildningen skall ge kunskap om vad det innebär att ha psykisk utvecklingsstörning, barndomspsykos eller flerhandikapp. Den skall vidare ge kunskap om betydelsen av god omsorg och goda levnadsvillkor. Eleverna skall dessutom utveckla förmågan till inlevelse med människor som har handikapp. De speciella krav som ställs vid extraordinära situationer (fredskatastrofer, beredskap, krig) skall särskilt beaktas i undervisningen.

Undervisningen skall utgå från den helhetssyn som uttrycks i gällande skollag, omsorgslag, socialtjänstlag och hälso- och sjukvårdslag, där den enskildes rätt till inflytande, medbestämmande och delaktighet i samhället och respekt för den personliga integriteten särskilt betonas.

Utbildningen skall ge kunskap om och förståelse för vad det innebär psykologiskt och praktiskt att få ett barn med handikapp och de konsekvenser detta kan ha för en familj. Utbildningen skall även ge kunskap om hur samarbete med de anhöriga kan växa fram.

Utbildningen skall ge kunskaper i såväl övergripande som yrkes-specifika miljövårdsfrågor.

Utbildningen skall ge eleven förutsättningar att kunna inhämta erforderlig information om lagar och föreskrifter samt att kunna utföra yrkesarbetet på ett från skydds- och miljösynpunkt säkert sätt.

Därutöver skall utbildningen ge

- språkliga färdigheter för såväl yrkesverksamhet som samhällsliv samt kunskaper om kultur och olika samhällstraditioner,
- möjlighet till personlig mognad/utveckling för ett aktivt deltagande i samhällslivet,
- en grund för fortsatta studier.

ARBETSFORMER

Undervisningen bör till största delen vara processorienterad. Lyhördhet, ödmjukhet och respekt inför eleven skall beaktas. Undervisningen bör styras av den enskilda elevens mål, de lokala verksamheternas mål och målen för omsorgerna enligt omsorgslagen och andra gällande författningar inom området.

Den arbetsplatsförlagda utbildningen bör vara grundad på elevernas individuella behov och ske i samverkan med lokala yrkesråden.

Utbildningen på arbetsplatsen bör ge inblick i det synsätt som ligger till grund för de omsorger som erbjuds. Den skall kunna komplettera och ge ny kunskap om hur man genom pedagogiska, medicinska, psykologiska, sociala och tekniska insatser skapar utvecklingsmöjligheter. Samverkansformer och alternativa habiliteringsmöjligheter bör belysas.

I samverkan med handledaren och baserad på handledarens yrkeskunskap skall utbildningen på arbetsplatsen ge inblick i den kommande yrkesrollen.

Eleven måste lära sig respektera andra människors integritet och vad det innebär att den arbetsplatsförlagda undervisningen sker i någons hem, på en arbetsplats eller i en skolmiljö.

En helhetssyn på utbildningen skall prägla arbetet och komma till uttryck i samverkan mellan linjens olika ämnen och den arbetsplatsförlagda utbildningen. Syftet är att förmedla hur människor med begåvningshandikapp har möjlighet att leva som andra och i gemenskap med andra.

Undervisningen skall bedrivas under sådana former att den erbjuder möjlighet till en positiv yrkesidentitet och bör om möjligt bedrivas som basgruppsverksamhet. Syftet är att förbereda eleven på arbete vid små enheter som elevhem och gruppbofästelser.

Undervisningen skall utformas så att den ger lika goda förutsättningar för alla elever och därmed skapa likvärdiga valalternativ för såväl flickor som pojkar.

Undervisningen skall planeras så att elever med olika förutsättningar kan använda olika lång tid för de enskilda modulerna.

TEMASTUDIER

Speciellt tillägg för variant omsorger om psykiskt utvecklingsstörda

Genteknik

Fosterdiagnostik ur olika perspektiv

Handikapp och föräldraskap

Sorg, existensiell sorg

"Den förbjudna sorgen"

Livskriser

MODUL: OMVÅRDAD - HELHETSSYN

I modulen ingår delar av psykologi, habiliteringsmetodik och praktik inom omsorgsverksamhet för psykiskt utvecklingsstörda m fl

MÅL

Eleverna skall efter genomgången modul, utifrån en helhetssyn på människor med begåvningshandikapp, ha kunskap om vad omvårdnad, respekt och integritet innebär. Vidare skall de bli medvetna om sina attityder och känslor inför handikappet och aktivt kunna bearbeta dem.

Innehåll

Omvårdnad - utvecklingsmöjligheter

Helhetssyn - helhetsbeskrivning

Attityder till psykisk utvecklingsstörning och andra funktionshinder förr och nu

Egna attityder - självinsikt - samverkan

Praktik inom omsorgsverksamhet för psykiskt utvecklingsstörda m fl - daglig verksamhet och boende

Kommentarer

I denna modul och fortlöpande under utbildningen är det viktigt att eleverna får möjlighet att arbeta med sina egna känslor inför handikapp och att de därvid får delta i insiktsövningar, samtala i grupp eller enskilt och att de därvid får arbeta med pedagogiskt drama och bild och form.

Kunskaper och förmåga till inlevelse bör integreras så att eleven får en helhetssyn som ökar förståelsen för dem som har ett begåvningshandikapp. Utbildningen bör visa vilka utvecklingsmöjligheter som kan erbjudas barn, ungdomar och vuxna. Under hela utbildningen är det viktigt att utgå från det gemensamma i utvecklingen från barn till vuxen. Vidare är det viktigt att förtydliga förhållandet mellan bl a psykisk utvecklingsstörning och omgivningen, det vill säga handikappbegreppet.

MODUL: PSYKISK UTVECKLINGSSTÖRNING - BEGÄVNINGSHANDIKAPP

I modulen ingår delar av psykologi, habiliteringsmetodik, teknik och datalära och hushållning

Mål

Eleverna skall efter genomgången modul ha

grundliga kunskaper om betydelsen av tidig motorisk stimulans och kommunikationsträning,

kunskap om orsaker till psykisk utvecklingsstörning och innebörden av att ha grav, måttlig eller lindrig psykisk utvecklingsstörning och vad det innebär för personlighetsutveckling och levnadsvillkor,

kunskap om hur omvärlden uppfattas och hanteras vid olika grader av begåvningshandikapp,

kunskap om de handikapp som kan uppstå vid funktionshinder utöver psykisk utvecklingsstörning,

kunskap om begåvningshjälpmedel, andra hjälpmedel och stöd som genom kommunikation och samspel med omgivningen ökar de handikappades möjligheter till utveckling.

Eleverna skall också ha kunskap om hur man kan erbjuda goda levnadsvillkor i livets alla skeden och åldrar, även i livets slutskede.

Innehåll

Innebörden av att som barn, ungdom och vuxen ha ett begåvningshandikapp - flerhandikapp

Förhållandet mellan handikappmedvetande och andras bemötande

Sexuell utveckling

Sex och samlevnadsfrågor

Downs Syndrom

Utveckling genom kommunikation och samspel med omgivningen

Hjälpmedel för begåvningshandikapp

Pedagogik, metoder och stöd för allsidig utveckling efter den enskildes behov

Samverkan med anhöriga och företrädare

MODUL: GRAV PSYKISK UTVECKLINGSSTÖRNING - FLERHANDIKAPP

I modulen ingår delar av psykologi, habiliteringsmetodik, teknik och datalära, farmakologi och hushållning

Mål

Eleverna skall efter genomgången modul ha

kunskap och insikt, som underlättar ett socialt samspel och en förmåga att tolka den enskildes begränsade uttrycksmöjligheter till följd av omfattande funktionshinder.

kunskap om hur man med respekt för den enskildes behov och integritet med individuellt anpassade medicinska, psykologiska, pedagogiska, sociala och tekniska insatser kan erbjuda goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för människor med grav psykisk utvecklingsstörning och flerhandikapp. Här avses även de som i vuxen ålder genom hjärnskada, föranlett av yttre våld eller kroppslig sjukdom, fått ett betydande begåvningshandikapp,

kunskap om vad kvalificerad omvårdnad innebär och hur olika insatser kan samverka,

kunskap om hjälpmedel och stöd som vid svår utvecklingsstörning ökar möjlighet till utveckling genom kommunikation och samspel med omgivningen,

kunskap om de vanligaste psykiska tilläggshandikapp och beteendestörningarna,

kunskap om vanliga läkemedel, deras hantering, administrering och verkan vid flerhandikapp,

kunskap om ansvarsfördelning beträffande läkemedelshantering,

kunskap om individuellt anpassad motorisk träning och ättråning som grund för vidare språkutveckling och möjlighet till fullvärdigt kostintag.

Innehåll

Att ha grav psykisk utvecklingsstörning - behov och utvecklingsmöjligheter

Samspelet flerhandikapp - svår psykisk utvecklingsstörning

Att ha psykiska tilläggshandikapp

Konsekvensen av att i vuxen ålder få ett betydande begåvningshandikapp

Kvalificerad omvårdnad - tekniska/mänskliga hjälpmedel
Samarbete med anhöriga och företrädare
Sociala och känslomässiga samverkansmöjligheter
Alternativa pedagogiska metoder för olika handikapp
alternativa talkommunikationsmetoder och omvårdnadsformer
Medicinska behandlingar - kvalificerad omvårdnad
Administrering av läkemedel för oral, rectal, subcutan och
intramuskulär tillförsel
Tillämpningsövningar

Kommentarer

Undervisningen i denna modul bör behandla psykisk utvecklingsstörning i kombination med rörelsehinder, synskador, hörselskador, epilepsi liksom psykiska tilläggshandikapp. Alternativa vägar till kommunikation vid språk- och talskador bör belysas.

I modulen bör eleverna få arbeta med sina egna upplevelser och känslor inför att vara tillsammans med barn, ungdomar och vuxna med omfattande och flera funktionshinder.

I undervisningen om tekniska hjälpmedel bör eleverna uppmärksammas på hjälpmedel som kompenserar olika handikapp och underlättar de handikappaes möjligheter att leva som andra och tillsammans med andra.

Undervisningen om läkemedel och deras verkningar bör omfatta sådana läkemedel som ofta ingår vid medicinska behandlingsinsatser för barn, ungdomar och vuxna med flera och omfattande funktionshinder. Läkemedlets effekt och nedbrytning vid psykisk utvecklingsstörning bör belysas. Kunskap om hantering, ansvarsfrågor och delegering bör förmedlas.

MODUL: BARNDOMSPSYKOS

I modulen ingår delar av psykologi och habiliteringsmetodik

Mål

Eleverna skall efter genomgången modul ha

kunskap om olika orsaker till barndomspsykos,

kunskap om innebörden av att som barn, ungdom och vuxen ha barndomspsykos och vad det innebär för personlighetsutveckling och levnadsvillkor,

kunskap om pedagogiska, medicinska, psykologiska, sociala och tekniska insatser som med respekt för den enskildes behov och integritet kan främja hans eller hennes utveckling,

kunskap om hur verksamheten skall anpassas till de som har en barndomspsykos, hur de skall bemötas och få praktiskt stöd i det dagliga livet,

kunskap om samarbete med anhöriga och företrädare.

Eleverna skall genom undervisningen få insikt i hur olika insatser samverkar och behovet av ett långvarigt och välplanerat stöd.

Innehåll

Barndomspsykos

Behandlingsinriktningar - specialpedagogik - anpassning av miljöer

Alternativa behandlingsinriktningar

Planering, genomförande och uppföljning av samverkande insatser byggda på en allsidig genomgång av den enskildes behov

Samarbete med anhöriga och andra som skall erbjuda den enskilde en strukturerad, stimulerande och trygg tillvaro

**MODUL: SAMVERKAN - BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA MED PSYKISK
UTVECKLINGSSTÖRNING - ANHÖRIGA - PERSONAL**

I modulen ingår delar av psykologi och socialmedicin

Mål

Eleverna skall efter genomgången modul ha

kunskap om och förståelse för hur det kan vara att få och ha ett barn med psykisk utvecklingsstörning eller barndomspsykos och hur det kan påverka familjesituationen,

kunskap om föräldrarnas och personalens förväntningar på varandra och deras olika roller,

kunskap om hur stöd och samverkan kan förändras efter den enskildes behov i olika åldrar,

kunskap om frigörelseproblematik, integritet och sekretess i samverkan,

kunskap om socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen samt omsorgslagen och skollagen samt deras betydelse för barn, ungdomar och vuxna med begåvningshandikapp jämte deras familjer.

Innehåll

Att få och ha ett barn med handikapp. - Familjesituationen

Kris och sorgereaktioner. - Stöd. - Familjens och den handikappades reaktioner inför samhällets stöd

Samverkan som en process

Samhällets stöd till barn, ungdomar och vuxna med handikapp samt stöd till anhöriga. Intresseorganisationernas roll

Lokala verksamhetsplaner

MODUL: YRKESIDENTITETEN

I modulen ingår delar av praktik inom omsorgsverksamhet för psykiskt utvecklingsstörda m fl och socialmedicin

Mål

Eleverna skall efter genomgången modul

kunna ta ansvar för insatser till stöd och hjälp för att tillgodose den begåvningshandikappades dagliga, personliga behov samt för att utveckla och stimulera den enskildes resurser.

Eleverna skall vidare kunna ta ansvar för att insatserna görs med respekt för den enskildes integritet och självbestämmanderätt. Detta förutsätter samarbete med den enskilde och hans eller hennes anhöriga och företrädare samt med andra som i olika funktioner är berörda av eller deltar i verksamheten i boende och daglig verksamhet.

Eleverna skall också ha kunskap om yrkesrollen och det sätt på vilket den ingår i samhällets insatser för god handikappomsorg.

Eleverna skall ha förståelse för hur man kan stödja den enskilde när det gäller daglig livsföring, god hälsa, friskvård och motion, ekonomi samt planering av en meningsfull fritid med tillgång till kulturupplevelser.

Dessutom skall eleven i samverkan med andra kunna ta ansvar för en enhets ekonomi och administrativa arbete enligt de riktlinjer som föreligger.

Innehåll

Praktik inom omsorgsverksamhet för psykiskt utvecklingsstörda m fl - daglig verksamhet och boende

Kort- och långsiktig planering på individ- och gruppnivå

Yrkesidentiteten - eget ansvar

Samhällsansvaret

Läroplan för gymnasieskolan

1988-11-23

SÖ fastställer med stöd av gymnasieförordningen 10 kap 1 § ramtimplan samt beslutar med stöd av 9 kap 4 § om inträdeskrav för

VÄRDINRIKTAD INTRODUKTIONSKURS FÖR TVASPRÅKIGA

Studievägs- och ansökningskod	Vd530
Kurslängd	2 terminer
Klasstorlek högst	16 elever
Studievägs- och ansökningskod	Vd58
Kurslängd	1 termin
Klasstorlek högst	16 elever

Inträdeskrav: För inträde krävs studier eller kunskaper enligt gymnasieförordningen 9 kap 2 § eller för sökande som saknar där föreskriven behörighet att skolplikten i Sverige upphört samt

- goda kunskaper i ett hemspråk som inte är svenska och
- grundläggande kunskaper i svenska, som dock inte är tillräckliga för att den sökande skall kunna följa en svenskspråkig vårdutbildning.

För urval bland behöriga sökande gäller av SÖ utfärdade föreskrifter för intagning till gymnasieskolan.

I Läroplan för gymnasieskolan, allmän del, anges mål och riktlinjer fastställda av regeringen samt allmänna kommentarer om gymnasieskolans verksamhet utfärdade av SÖ.

Jan Thulin

Elly Gunnarsson
G 2

RAMTIMPLAN

Ämne	Veckotimmar ¹⁾
Svenska som andraspråk	7-13
Hemspråk	2- 5
Samhällsorientering	3
Psykologi	2
Idrott ²⁾	2
Vårdkunskap, barn- och ungdoms- kunskap, social servicekunskap	7-13
Vårdpraktik, praktik inom barnom- sorgs- och allmän fritidsverksam- het, social servicepraktik	6
Heltidsstudier	35

¹⁾ SÖ:s föreskrifter om allmänna timresurser kungörs i SÖ-FS

²⁾ Eleverna skall om möjligt undervisas tillsammans med andra grupper. Högsta elevantal för sammansatt undervisningsgrupp är 30.

Föreskrifter till ramtimplanen

1. I ramtimplanen anges den undre respektive övre gränsen för heltidsstudier. Heltidsstuderande skall delta i undervisningen i samtliga ämnen. Rektor kan ge elev tillstånd att studera på deltid.
2. I utbyte mot i timplanen angiven undervisning skall elev efter behov beredas tillfälle till praktisk studie- och arbetslivsorientering under sammanhängande perioder.
3. I stället för betyg används något av uttrycken "Deltagit" eller "Icke deltagit".
4. Undervisningen får bedrivas på elevens hemspråk om det är nödvändigt.

KURSPLANER

Allmänt utbildningsmål

Utbildningen syftar till att elever med kunskaper i svenska och främmande språk skaffar sig studieförebereadande och yrkesorienterande kunskaper inom social service- och vårdområdet samt utvecklar sina språkkunskaper för att kunna tillgodogöra sig kommande yrkesutbildning.

Svenska som andraspråk

Mål och huvudmoment enl Lgy 70, allmän del.

Hemspråk

Mål och huvudmoment Läroplaner 1988:111.

SAMHÄLLSORIENTERING

Mål

Eleven skall genom undervisningen i samhällsorientering

utveckla förmågan att se sin egen situation i relation till samhällsutvecklingen

skaffa sig kännedom om politiska, sociala och ekonomiska förhållanden i det svenska samhället i relation till det egna kulturella ursprunget

få kännedom om och utveckla förståelse för hur samhället fungerar

utveckla förståelse för religionens och olika livsåskådningsfrågors ofta grundläggande betydelse för människor från olika länder och kulturer främst beträffande beteende, livsstil, vanor och traditioner

orientera sig om arbetsliv och utbildning.

Huvudmoment

Demografiska mönster under olika betingelser

Politiska, sociala och ekonomiska förhållanden

Religions- och livsåskådningsfrågor

Utbildningsfrågor och arbetsmarknad

PSYKOLOGI

Mål

Eleven skall genom undervisningen i psykologi skaffa sig

kännedom om och försöka få en helhetsyn på individens förutsättningar och beteenden

beredskap att se nyanserat på människan som individ och samhällsmedlem

kunskap om olika miljöer och deras inverkan på individerna

insikt om betydelsen av att utnyttja och utveckla förmågan att åstadkomma goda relationer till andra genom samtal, kontakt och samverkan.

Huvudmoment

Individens identitet, utveckling och behov

Självkännedom - inlevelse och förståelse för andra

Samtalsteknik

Miljöpåverkan

IDROTT

Mål

Eleven skall genom undervisningen i idrott

stimuleras att få förståelse för behovet av regelbunden fysisk aktivitet för hälsa och välbefinnande

stimuleras att förbättra sin kondition, styrka och rörlighet genom motion och idrott

få insikt i elementära arbetsmiljöfrågor och funktionell rörelseteknik

uppleva rekreation och social kontakt under idrotts- och motionsaktiviteter.

Huvudmoment

Motions- och idrottsaktiviteter
Ergonomi och hälsa
Dans och rytm

VÅRDKUNSKAP, BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP SOCIAL SERVICEKUNSKAP

Mål

Eleven skall genom undervisningen i vårdkunskap, barn- och ungdomskunskap och social servicekunskap skaffa sig

orientering om verksamheten inom barnomsorg, hälso- och sjukvård och social service

förståelse för hur olika kulturell, social och religiös bakgrund påverkar synsätt och inställning till arbetet inom barnomsorg, hälso- och sjukvård och social service

vissa kunskaper inom respektive karaktärsämne som underlättar kommande yrkesutbildning.

Huvudmoment

Allmän hälso- och sjukvård
Samhällets barnomsorg
Samhällets sociala service
Tillämpliga delar av ämnena vårdkunskap, barn- och ungdomskunskap och social servicekunskap
Tillämpliga delar av yrkesterminologi
Fältstudier inom olika verksamhetsområden

VÅRDPRAKTIK, PRAKTIK INOM BARNOMSORGS- OCH ALLMÄN FRITIDSVERKSAMHET, SOCIAL SERVICEPRAKTIK

Mål

Eleven skall genom undervisningen i vårdpraktik, praktik inom barnomsorgs- och allmän fritidsverksamhet och social servicepraktik skaffa sig

erfarenheter som ger insikter i och kunskaper om de olika verksamhetsområdena som är av sådan art att de underlättar kommande yrkesutbildning

förståelse för barns/patienters/sociala servicemottagares olika behov

insikt om samspel och relationer på arbetsplatsen

information om hygien, säkerhetsföreskrifter, sekretess- och ansvarsfrågor.

Huvudmoment

Omvårdnad

Pedagogisk verksamhet

Relationer människor emellan

Arbetsplatsens hygien, miljö och skyddsfrågor

KOMMENTARER

Utbildningens syfte

Mål och huvudmoment ger översikt och orientering om de olika ämnenas omfattning. Utifrån utbildningsmål och ämnesmål planeras i samverkan med eleverna innehåll och arbetsformer för undervisningen. Det är angeläget att ämnena psykologi, barn- och ungdomskunskap, vårdkunskap och social servicekunskap samt svenska integreras.

På ett tidigt stadium i utbildningen anordnas studiebesök och fältstudier för att få konkret underlag för diskussion och bearbetning av frågor i de olika ämnena.

Den praktiska utbildningen planeras utifrån elevens förutsättningar och behov och ges inom olika områden i sammanhängande perioder. Eleven skall ges tillfälle att pröva och öva enklare uppgifter under den praktiska utbildningen.

Under kursen bör beträffande varje elev undersökas, om det är möjligt att påbörja studier på annan studieväg i gymnasieskolan som ordinarie eller extra elev eller om eleven efter kursens slut skall hjälpas till anställning i arbetslivet. Eleven skall vid behov få praktisk studie- och arbetslivsorientering i sammanhängande perioder under kursen.

Det är angeläget att invandrareleverna bereds möjlighet att ägna sig åt praktisk-estetiska aktiviteter med anknytning till deras egen kultur. Sådan verksamhet kan anordnas inom ramen för undervisningen.

Det antal lektioner som skall förekomma enligt timplanen får ökas under del av utbildningstiden (periodläsning) och minskas i motsvarande mån under annan del av utbildningstiden. Det sammanlagda timantalet i ett ämne får dock inte ändras på grund av att ämnet periodläses.

Eleverna kan med fördel arbeta med texter och terminologi från vårdområdet.

Samhällsorientering

Undervisningen skall ge eleven en bred kunskap om samhälle, samhällsliv, kulturer och religions- och livsåskådningsfrågor.

Psykologi

Undervisningen i psykologi bör ge eleverna tillfälle att under handledning bearbeta egna upplevelser och ge ökad självkännetdom. Lärarna bör i undervisningen uppmuntra till diskussioner där eleverna ges tillfälle att bearbeta egna åsikter och attityder. Målsättningen bör vara att träna elevernas förmåga till inlevelse och förståelse för andra människor.

Idrott

Undervisningen i idrott bör inriktas på att introducera eleverna i hur idrott och motion kan bedrivas såväl i skolan som på fritiden.

Det är av stor vikt att en hänsynsfull och tolerant inställning präglar verksamheten. En del invandrare kan ha religiösa eller andra skäl för att inte vilja byta om och delta i undervisningen. De bör få delta på sina egna villkor för att bli delaktiga av gruppgemenskapen och den sociala kontakt som ett idrottsutövande i grupp ger.

Under momentet ergonomi och hälsa behandlas elementär träningslära, hygieniska råd, arbetsrörelser, arbetsställningar, avslappningsövningar och arbetsmiljöfrågor.

I momentet dans och rytm kan rytmisk gymnastik samt svenska och utländska danser rymmas.

Gymnastik, bollspel, simning m m bör organiseras inom momentet motions- och idrottsaktiviteter. Information om den frivilliga idrottsrörelsen på orten samt om samarbete och organisation bör också ges.

Vårdkunskap, barn- och ungdomskunskap, social servicekunskap

Undervisningen i ämnena vårdkunskap, barn- och ungdomskunskap och social servicekunskap bör vara översiktlig. För att inte ämnena skall upplevas splittrade är det av stor vikt att undervisningen planeras ämnesövergripande. Eleven bör genom studierna få kännedom om samtliga berörda arbetsfält. För elever som redan har sin kommande yrkesinriktning klar bör möjlighet ges till fördjupade studier inom det speciella området.

Vårdpraktik, praktik inom barnomsorgs- och allmän fritidsverksamhet, social servicepraktik

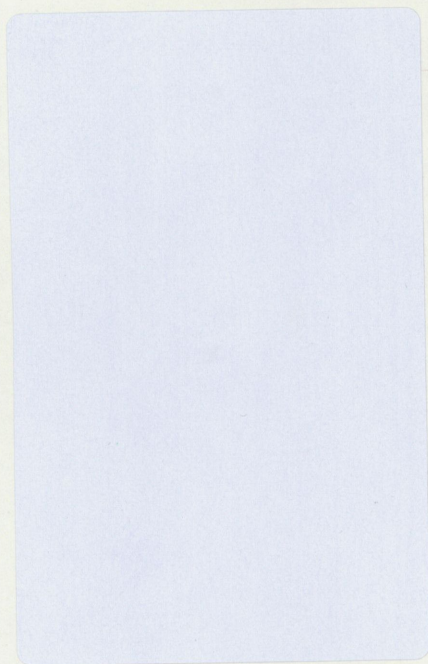
Den praktiska utbildningen bör anordnas så att eleverna lär känna de arbetsfält som en kommande yrkesutbildning skall förbereda för. Om möjligt bör eleverna placeras så att de får tillfälle att utnyttja sina kunskaper i eget språk. Eleven bör få utförlig information om sin praktikplacering. Det är viktigt att handledarna på ett tidigt stadium informeras om utbildningsmålet dvs att utbildningen skall innebära en introduktion till kommande yrkesutbildning.

Det är av stor betydelse att eleven slussas in i arbetslaget och tidigt blir delaktig i förkommande sysslor. De aktiviteter och det ansvar eleven får ta bör ha sådan omfattning att utbildningen blir meningsfull. Eleven bör få en orienterande och realistisk uppfattning av verksamheten.

PEDAGOGISKA
BIBLIOTEKET

Läroplan för gymnasieskolan

Lgy⁷⁰

Ansvarig utgivare: Organisationsdirektören Bengt Karlin,
Skolöverstyrelsen, 106 42 Stockholm
Redaktör: Martin Johansson
Redaktionens adress: Skolöverstyrelsen, 106 42 Stockholm
Telefon: 08-783 21 80 redaktören direkt; SÖ:s vx 783 20 00
Prenumerationspris: 360 kr för 1989 (exklusive moms) . Prenumeration
omfattar 500 sidor fördelade på ett antal häften.
Separatexemplar till särskilt pris: Liber, Kundtjänst Utbildnings-
förlaget, 162 89 Stockholm. Telefon 08-739 96 60
Prenumeration: Liber, Prenumeration Utbildningsförlaget,
162 89 Stockholm. Telefon 08-739 96 10.

Utges av Utbildningsförlaget
Gotab, Stockholm 1989

ISBN 91-47-03142-5
ISSN 0283-491X

